

GUG/W/15/3583

M.A. II (Economics)(with Credits)

Regular-Semester 2012 Sem III

MAEC235-E2 : Optional Paper
Labour Economics

P. Pages : 7

Time : Three Hours

Max. Marks : 80

-
- Notes : 1. Attempt **all** questions.
2. All questions carry equal marks.

1. What are the causes of unemployment among workers in India ? Suggest measures to solve them. **16**

OR

Explain the inter-relationship between economic development and employment in developing countries.

2. What are the objectives of national wage policy in India. Critically examine the policy. **16**

OR

Explain classical theory of wages determination.

3. Attempt **any two** of the following. **16**

- a) Explain the major characteristics of Indian labour market.
- b) Explain the term "Mobility of Labour".
- c) Explain the nature of demand and supply of labour.
- d) Explain the problem of labour in India.

4. Answer **any two**. **16**

- a) Explain the growth and structure of labour union in India.
- b) Explain the concept of industrial disputes.
- c) What is the impact of (I.L.O) international labour organisation on Indian labour.
- d) Explain the features of industrial relation in India.

5. Answer **all** the questions.

16

- a) Explain the nature of labour markets in India.
- b) Explain the problems of educated unemployment.
- c) Distinguish between living wage and fair wage.
- d) Explain the concept of Bonus.

मराठी माध्यम

- सूचना :- 1. सर्व प्रश्न सोडवा.
2. सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. भारतातील श्रमिकांच्या बेरोजगारीचे कारणे कोणते आहेत ? 16
ते सोडविण्यासाठी उपाय सुचवा.

किंवा

विकसनशील देशात आर्थिक विकास व रोजगार यामधील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

2. राष्ट्रीय वेतन धोरणाची उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करून या धोरणाचे टिकात्मक परिक्षण करा. 16

किंवा

मजूरी निर्धारणाचा परंपरागत सिध्दांत स्पष्ट करा.

3. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा कोणतेही दोन. 16

अ) भारतातील श्रम बाजाराचे मुख्य वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

ब) कामगाराची गतिक्रमता ही संज्ञा स्पष्ट करा.

क) कामगाराच्या मागणी पूरवठ्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.

ड) भारतातील कामगाराच्या समस्या स्पष्ट करा.

4. कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

अ) भारतातील श्रम संघटनेची वृद्धी व रचना स्पष्ट करा.

ब) औद्योगिक कलहाची संकल्पना स्पष्ट करा.

क) आंतरराष्ट्रीय श्रम संघटनेचा भारतातील श्रमिकांवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा.

ड) भारतातील औद्योगिक संबंधाचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

5. खालील सर्व प्रश्न सोडवा. 16

अ) श्रम बाजाराच्या स्वरूपाचे स्पष्टीकरण करा.

ब) सुशिक्षित बेरोजगाराची समस्या स्पष्ट करा.

क) निर्वाह वेतन व उचित वेतन यातील फरक स्पष्ट करा.

ड) बोनस ची संकल्पना स्पष्ट करा.

हिंदी माध्यम

- सूचनाएँ :- 1. सभी प्रश्न हल किजिए ।
2. सभी प्रश्नों के अंक समान हैं ।

1. भारत में श्रमिकों की बेरोजगारी के क्या कारण हैं । इन्हें दूर करने के उपाय सुझाइए । 16

अथवा

विकसनशील देशों में आर्थिक विकास एवं रोजगार में परस्परसंबंध स्पष्ट किजिए ।

2. राष्ट्रीय मजदूरी नीति के उद्देश्य स्पष्ट किजिए तथा उसकी आलोचना किजिए । 16

अथवा

मजदूरी निर्धारण का परंपरागत सिद्धांत स्पष्ट किजिए ।

3. निम्न प्रश्नों में से 'किनही दो' के उत्तर लिखिए । 16

अ) श्रमबाजार की विशेषताएँ स्पष्ट किजिए ।

ब) 'श्रमिकों की गतिशीलता' की संज्ञा स्पष्ट किजिए ।

क) श्रमिकों की माँग एवं पूर्तियों का स्वरूप स्पष्ट किजिए ।

ड) भारत में श्रमिकों की समस्या स्पष्ट किजिए ।

4. 'किन्ही दो' प्रश्नो के उत्तर लिखिए । 16

- अ) भारत मे श्रम संगठण की वृद्धी और संरचना स्पष्ट किजिए ।
- ब) औद्योगिक विवाद की संकल्पना स्पष्ट किजिए ।
- क) अंतरराष्ट्रीय श्रम संगठन का भारतीय श्रमिको पर पडनेवाला प्रभाव स्पष्ट किजिए ।
- ड) भारत मे औद्योगिक संबंधो की विशेषताएँ स्पष्ट किजिए ।

5. सभी प्रश्नो के उत्तर दिजीए । 16

- अ) श्रम बाजार का स्वरूप स्पष्ट किजिए ।
- ब) सुशिक्षित बेरोजगारी की समस्या स्पष्ट किजिए ।
- क) निर्वाह वेतन तथा उचित वेतन मे भेद स्पष्ट किजिए ।
- ड) बोनस की संकल्पना स्पष्ट किजिए ।
